

ADATOK PORVA KÉTSZÁRNYÚ (DIPTERA) FAUNÁJÁHOZ A BIODIVERZITÁS NAP GYŰJTÉSE ALAPJÁN

TÓTH SÁNDOR

H-8420 Zirc, Széchenyi u. 2.
flycatcher@vnet.hu

TÓTH S.: *Data to the fly fauna (Diptera) of Porva in the framework of the Biodiversity Day*

Abstract: According to the researches of the Biodiversity Day in 2008, the author analyzed the fly fauna at the assigned parts of the Porva-basin. There have been research of the fly fauna during the previous decades in these regions, that has resulted in publications of different sizes (for example: TÓTH, 1986, 1995, 1997, 1999, 2001, 2004, 2006, 2007), which contains information about this topic. Out of the families processed in 2008, the occurrence of 225 species in these areas can be confirmed.

Keywords: Biodiversity, Hungary, Bakony Mts., Porva, Diptera

Bevezetés

A kétszárnyú rovarok (Diptera) legismertebb morfológiai tulajdonsága, hogy csak egy pár hártvány szárnyuk van, a második pár egyensúly-érzékelő szervvé, rezgővé (billér) módosult. Változatos testfelépítés, -életmód és nagy fajgazdagság jellemző rájuk. A kétszárnyúak (legyek, szúnyogok) többsége tojásokkal szaporodik és teljes átalakulással fejlődik. A kétszárnyúak által okozott növényvédelmi és egyéb károk legtöbbször a lábatlan lárváik változatos táplálkozásával függ össze. A közegészségügyi vagy állategészségügyi vonatkozású problémákért, betegségek kórokozóinak terjesztéséért inkább az imágók, elsősorban a vészívó fajok a felelősek. Ugyanakkor nagyon sok az ember szempontjából hasznos kétszárnyú is. Szerepük van pl. a korhadékok lebontásában, a szennyvizek tisztításában, a kártevő hernyók, levéltetvek pusztításában, a virágok megporzásában stb.

A Földről leírt kétszárnyú fajok száma 120.000 körül van. A Magyarországon élőket egyes becslések 10.000-re teszik. A fauna azonban még közel sincs teljesen kikutatva. Két alrendjüket különböztetjük meg:

1. Fonalascsapú vagy szúnyogalkatú kétszárnyúak (Nematocera)
2. Rövidcsápú vagy légyalkatú kétszárnyúak (Brachycera)

A kijelölt porvai területen végzett egyszemélyes kutatás elsősorban a rövidcsápú kétszárnyúak néhány családjára terjedt ki. A fonalascsapúak alrendjéből csupán a csípőszúnyog (Culicidae) fauna vizsgálatára nyílt lehetőség.

A Porvai-medencében már az elmúlt 4-5 évtizedben is többen gyűjtöttek kétszárnyú rovarokat, elsősorban „*A Bakony természeti képe*” program keretében. Ennek is köszönhetően viszonylag sok irodalmi adat áll rendelkezésre a területről. Ezekről azonban az esetek egy részében nem lehet eldönteni a gyűjtés tényleges közelebbi helyét. Kivételt képeznek pl. a Ciklámenes-erdő (a Zsidó-erdő egy része), a Zsidó-erdő, a Páskom-rét (**1. kép**), a Hódos-ér (Porva) lelőhely néven megjelent adatok. Ezért a Biodiverzitás Napon fogott kétszárnyúak a helyi faunára nézve általában nem számítanak újnak. Különösen sok idevágó adat található a szerző által írt monográfiákban (TÓTH, 1995, 2001, 2004, 2006), valamint néhány jelentősebbnek ítéltető, összefoglaló jellegű dolgozatban (TÓTH, 1986, 1997, 2007a).

1. kép: A Páskom-rét (a szerző felvételei)

2. kép: Mocsárrét

Az említett tanulmányokban, valamint egyéb kisebb-nagyobb cikkekben, családonként változó mértékben, de esetenként a Biodiverzitás Nap keretében kimutatott fajok többszöröse is szerepel a területről. Ezek felsorolása itt nem lenne indokolt.

A vizsgálatra kijelölt nagyjából 2 km² nagyságú, eléggé változatos élőhelyeket magába foglaló területnek a Diptera faunája különösen tavasszal gazdag. Egy április végi, május eleji időpont kedvezőbb lett volna a kutatott kétszárnyú családok szempontjából. A Biodiverzitás Nap keretében gyűjtött anyagból feldolgozott 225 faj azonban így is jó eredménynek számít, egyúttal megfelelően alátámasztja az itt élő kétszárnyú taxonok diverzitását. Összehasonlításképpen érdemes megemlíteni, hogy az Magyar Biodiverzitás Napok (2006–2008) keretében Gyűrűfűn, hasonló nagyságú területen 450 faj előfordulását sikerült kimutatni (TÓTH 2009).

Anyag és módszer

A kétszárnyúak gyűjtésének legfontosabb eszköze a tüll anyagból készült módosított lepkeháló, melyből a befogott állatok az eszköz enyhe csapkodása révén a háló csúcsrészébe kerülnek, ahonnan széles szájú kloroformos üvegbe terelve egyszerűen kiszedhetők. Törékenyebb legyek, vagy pl. csípőszúnyogok gyűjtésére jó szolgálatot tett a szúnyogszippantó-cső. Vízben fejlődő lárvák, elsősorban szúnyoglárvák gyűjtéséhez vízi hálót, a faodvak vízében (dendrotelma) élő szúnyoglárvák kiemelésére kisméretű (5 cm átmérőjű) műanyag teaszűrő tett jó szolgálatot. A személyes gyűjtés mellett jó eredménnyel működött a Zsidóerdőben felállított Malaise-csapda (3. kép).

3. kép: A Malaise-csapda a Zsidóerdőben

A gyűjtött anyagból preparált példányok a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum gyűjteményét gazdagították.

A meghatározásban MIHÁLYI & GULYÁS (1963), SACK (1928–1932), STACKELBERG (1970) és TORP (1994) kézikönyvei szolgáltak alapul. Ezekon kívül számos kisebb-nagyobb géniuszrevíziót tartalmazó tanulmány segített a fajok azonosításában.

Nevezéktan tekintetében részben az előzőekben említett munkák, a „*Catalogue of Palaearctic Diptera*” sorozat zengőlegyekkel foglalkozó kötete (PECK 1988), továbbá a magyar faunalista (PAPP 2001) volt az irányadó.

Eredmények és értékelés

A 2008-as Biodiverzitás Nap keretében gyűjtött Diptera anyagból 14 családhoz tartozó összesen 225 kétszárnyú faj előfordulását sikerült igazolni Porva kijelölt területén. Ez a Magyarországon egyes becslések szerint élő mintegy 10.000 fajhoz képest nem nevezhető soknak, de figyelembe kell venni a kis területet és a vizsgálatra fordított viszonylag rövid időt. Ha azonban nem az összes hazai fajt tekintjük, hanem csupán a vizsgált 14 család fajszámához hasonlítjuk a kimutatottakat, akkor az arány lényegesen kedvezőbb.

A gyűjtött/megfigyelt fajok jelentős része többnyire mindenfelé gyakori. Jelenleg egyetlen hazai kétszárnyú faj sem védett. Ez azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy – más rovarcsaládokhoz hasonlóan – ne lenne számos Diptera taxon is védelemre érdemes.

Annnyit azonban e helyen is érdemes hangsúlyozni, hogy a kétszárnyú fajok nagyobb része fontos szerepet tölt be az ökoszisztémában.

Fajlista

1. alrend: Nematocera

Culicidae (Csípőszúnyogok)

Karcsú testű, hosszú lábú, törékeny kétszárnyúak. Lárvaik sekély álló- vagy lassan áramló vízben élnek. A hímek növényi nedvekkel, nektárral, a nőstények főleg gerincesek vérével táplálkoznak. Számos fajuk az embert is gyakran zaklatja.

Magyarország csípőszúnyog faunáját jelenleg kereken 50 ismert taxon (49 faj és 1 alfaj) alkotja (TÓTH 2007b). Közülük a Biodiverzitás Napon kisebb részben lárva, nagyobb részben imágó alakban csupán 11 került elő. A kimutatott fajokból viszonylag ritkább a *Culex territans* Walker, 1856, valamint az *Ochlerotatus excrucians* (Walker, 1856).

Érdemes azonban megemlíteni, hogy a vizsgálatra kijelölt terület – a csapadékviszonyoktól függően – a csípőszúnyog lárvák fejlődésére nagyon kedvező. Időszakos vízborítású mocsárerdők és mocsárrétek (**2. kép**) mellett számos tömpöly, csapadékvizes pocsolya és egyéb vizes élőhely váltakozik rajta, ezért a helyi fauna (a már korábbi gyűjtések alapján) nem csupán gazdag, hanem ritka fajokban is bővelkedik.

Aedes cinereus Meigen, 1818
Aedes vexans (Meigen, 1830)
Anopheles maculipennis Meigen, 1818
Anopheles plumbeus Stephens, 1828
Culex pipiens Linnaeus, 1758
Culex territans Walker, 1856

Culiseta annulata (Schrank, 1776) (**4. kép**)
Ochlerotatus cantans (Meigen, 1818)
Ochlerotatus excrucians (Walker, 1856)
Ochlerotatus geniculatus (Olivier, 1791)
Ochlerotatus sticticus (Meigen, 1838)

4. kép: *Culiseta annulata* (Schrank, 1776) hím

2. Alrend: Brachycera

Acroceridae (Gömblegyek)

Jellegzetes, nagyjából gömb alakú potrohú, zömök, feltűnően kis fejű, kisebb testű, többnyire ritkán gyűjthető legyek. Lárvaik pókokon élőködnek. Magyarországon eddig 7 fajukat gyűjtötték (MAJER 1977), közülük Porván 2 került elő. Mindkettő többé-kevésbé ritkának számít.

Acrocera sanguinea Meigen, 1804

Ogcodes gibbosus (Linnaeus, 1758)

Athericidae (nincs magyar nevük)

Közepes méretű, foltos szárnyú, ritka legyek. Életmódjuk kevésbé ismert. Lárvaik vízben élnek, ragadozók. Magyarországon mindössze két fajuk előfordulásáról tudunk (MAJER 1977), mindkettő előkerült Porván is.

Atherix ibis (Fabricius, 1798)

Ibisa marginata (Fabricius, 1781)

Bombyliidae (Pösörlegyek)

Többnyire közepes méretű, rendszerint dús szőrzetű, hosszú szívókájú legyek. A fajok nagyobb része (a szenderekhez hasonlóan) egy helyben lebeg a virág előtt, miközben szívókájával a nektárt szívogatja. Lárvaik különböző rovarokban élőködik. A hazai fajok száma 70 körül van (TÓTH 1977), a porvai Biodiverzitás Napon 13 faj sikerül kimutatni. A viszonylag ritkább fajok közül kettőt említhetünk: *Bombylius pictus*, *Bombylosoma minimum*.

Anthrax leucogaster Wiedemann in
Meigen, 1820

Bombylius ater Scopoli, 1763

Bombylius canescens Mikan, 1796

Bombylius medius Linnaeus, 1758

Bombylius pictus Panzer, 1794

Bombylius vulpinus Wiedemann in Meigen,
1820

Bombylosoma minimum (Scopoli, 1772)

Conophorus virescens (Fabricius, 1787)

Exoprosopa jacchus Fabricius, 1805)

Hemipenthes morio (Linnaeus, 1758)

(5. kép)

Lomatia sabaea (Fabricius, 1781)

Phthiria canescens Loew, 1846

Villa hottentotta (Linnaeus, 1758)

5. kép: *Hemipenthes morio* (Linnaeus, 1758)

Coenomyiidae (Szagoslegyek)

Nagy testű, gyéren szőrös, rozsdás, sárgás színű legyek. Ragadozó lárváik többnyire korhadó fában élnek (MAJER 1977). A kifejlett legyek jellegzetes erős illata – főleg, ha több példány rajzik egy kisebb tisztáson – a terepen is érezhető. Magyarországon egyetlen faj él, mely Porván is előkerült. Viszonylag ritka, bár kivételesen nagyobb egyedszámban is találkozhatunk vele.

Coenomyia ferruginea (Scopoli, 1763)

Conopidae (Fejeslegyek)

Közepes nagyságú és részben kisebb testű, viráglátogató legyek. Lárvaik méhek és darazsak belső élősködői. Magyarországon eddig mintegy 50 fajuk előfordulásáról tudunk. A porvai Biodiverzitás Napon a hazai fajok egyötödét sikerült kimutatni. Említésre méltó ritkaság nincs közöttük.

Abrachyglossum capitatum (Loew, 1847)
Conops vesicularis Linnaeus, 1761
Leopoldius coronatus (Rondani, 1857)
Myopa buccata (Linnaeus, 1758)
Myopa morio Meigen, 1804
Myopa picta [Panzer, 1798]

Myopa testacea (Linnaeus, 1767)
Physocephala vittata (Fabricius, 1794)
Sicus ferrugineus (Linnaeus, 1761)
Thecophora atra (Fabricius, 1775)
Zodion cinereum (Fabricius, 1794)

Rhagionidae (Kószalegyek)

Közepes méretű legyek, fejük félgömb alakú. Imágóik gyors röptűek, ragadozók, apró legyekkel és hártványászárnyúakkal táplálkoznak (MAJER 1977). Ugyancsak ragadozó lárváik a talajban élnek. A Porvai-medencében is gyakoriak, de a Biodiverzitás Napon az ismert 26 hazai faj közül csak 6-ot sikerült megtalálni. Említésre érdemes ritkaság nincs közöttük.

Chrysopilus auratus (Fabricius, 1805)
Chrysopilus aureus (Meigen, 1804)
Rhagio maculatus (De Geer, 1776)

Rhagio notatus (Meigen, 1820)
Rhagio tringarius (Linnaeus, 1758)
Rhagio vitripennis (Meigen, 1820)

Stratiomyidae (Katonalegyek)

Többnyire nagy vagy közepes méretű legyek. Elsősorban nedvesebb erdőkben, vizes élőhelyeken fordulnak elő, nektárral, virággal táplálkoznak. Lárvaik főleg pangó vízben, korhadó fában, trágyában, nedves talajban élnek (MAJER 1977). Jelenleg 59 hazai fajról tudunk. A Porvai-medencében a katonalegyek fejlődése szempontjából kedvező élőhelyek találhatóak, ezért a helyi fauna gazdagnak. Ezt azonban a Biodiverzitás Nap eredménye csak részben tükrözi. A gyűjtött 12 faj között nem akad említésre méltó ritkaság.

Actina chalybea Meigen, 1804
Beris chalybata (Forster, 1761)
Beris fuscipes Meigen, 1820
Beris vallata (Forster, 1771)
Chloromyia formosa (Scopoli, 1763)
Clitellaria ephippium (Fabricius, 1775)

Lasiopa calva (Meigen, 1822)
Microchrysa polita (Linnaeus, 1758)
Odontomyia hydroleon (Linnaeus, 1758)
Oplodontha viridula (Fabricius, 1775)
Pachygaster atra (Panzer, [1798])
Sargus cuprarius (Linnaeus, 1758)

Syrphidae (Zengőlegyek)

Kicsi, közepes és igen nagy legyek egyaránt előfordulnak közöttük. Különösen gyakoriak a fekete alapon sárga foltokkal díszített, ezért sokszor redősszárnyú darazsakra hasonlító fajok. Nem kevés a bundás szőrzetű zengőlégy, ezek viszont pl. poszméhekre emlékeztetnek. Lárvaik táplálkozásmódja változatos, alapvetően három csoportjukat különböztetjük meg: ragadozók, korhadékevők és növényevők. A fajok mintegy 40%-a ragadozó, elsősorban hasznos levéltetű pusztító (afidofág). Imágóik főleg nektárral, mézharmattal és virággal táplálkoznak, szerepük van a növények megporzásában. A jelenleg ismert hazai fajok száma 390. A Magas-Bakony, benne a Porvai-medence zengőlégy faunája elég alaposan feltárt (TÓTH 2001). A Biodiverzitás Napon kimutatott taxonok száma is viszonylag magas, összesen 66 faj jelenlétét sikerült igazolni. Az előkerült ritkább fajok közül 5 érdemel említést: *Arctophila superbiens*, *Brachyopa maculipennis*, *Cheilosia schnabli*, *Syrphus sexmaculatus*, *Temnostoma apiforme*.

Arctophila superbiens (Müller, 1776)
Baccha obscuripennis Meigen, 1822
Brachyopa maculipennis Thompson, 1980
Chalcosyrphus nemorum (Fabricius, 1805)
Cheilosia albitarsis (Meigen, 1822)
Cheilosia barbata Loew, 1857
Cheilosia impressa Loew, 1840
Cheilosia mutabilis (Fallén, 1817)
Cheilosia nigripes (Meigen, 1822)
Cheilosia pagana (Meigen, 1822)
Cheilosia ranunculi Doczkal, 2000
Cheilosia schnabli (Becker, 1894)
Cheilosia soror (Zetterstedt, 1843)
Cheilosia variabilis (Panzer, 1798)
Chrysotoxum arcuatum (Linnaeus, 1758)
Chrysotoxum cautum (Harris, 1776)
Chrysotoxum verralli Collin, 1940
Dasysyrphus venustus (Meigen, 1822)
Epistrophe eligans (Harris, 1780)
Episyrphus balteatus (De Geer, 1776)
Eristalis arbustorum (Linnaeus, 1758)
Eristalis interrupta (Poda, 1761)
Eristalis tenax (Linnaeus, 1758)
Eumerus sogdianus Stackelberg, 1952
Eupeodes corollae (Fabricius, 1794)
Eupeodes lapponicus (Zetterstedt, 1830)
Eupeodes luniger (Meigen, 1822)
Helophilus trivittatus (Fabricius, 1805)
Melanogaster nuda (Macquart, 1829)
Melanostoma mellinum (Linnaeus, 1758)
Melanostoma scalare (Fabricius, 1794)
Meliscaeva auricollis (Meigen, 1822)
Merodon avidus (Rossi, 1790)
Microdon mutabilis (Linnaeus, 1758)
Myathropa florea (Linnaeus, 1758)
Neoascia interrupta (Meigen, 1822)
Neocnemodon vitripennis (Meigen, 1822)
Orthonevra nobilis (Fallén, 1817)
Paragus haemorrhous Meigen, 1822
Parhelophilus frutetorum (Fabricius, 1775)
Pipiza bimaculata Meigen, 1822
Pipiza noctiluca (Linnaeus, 1758)
Pipizella viduata (Linnaeus, 1758)
Pipizella virens (Fabricius, 1805)
Platycheirus albimanus (Fabricius, 1781)
Platycheirus angustatus (Zetterstedt, 1843)
Platycheirus clypeatus (Meigen, 1822)
Platycheirus peltatus (Meigen, 1822)
Rhingia campestris Meigen, 1822
Scaeva pyrastris (Linnaeus, 1758)
Scaeva selenitica (Meigen, 1822)
Sphaerophoria scripta (Linnaeus, 1758)
Sphaerophoria taeniata (Meigen, 1822)
Syritta pipiens (Linnaeus, 1758)
Syrphus ribesii (Linnaeus, 1758)
Syrphus sexmaculatus (Zetterstedt, 1838)
Syrphus torvus Osten-Sacken, 1875
Syrphus vitripennis Meigen, 1822
Temnostoma apiforme (Fabricius, 1794)
Triglyphus primus Loew, 1840
Tropidia scita (Harris, 1780)
Volucella bombylans (Linnaeus, 1758)
Volucella pellucens (Linnaeus, 1758)
Xanthogramma pedissequum (Harris, 1776)
Xylota segnis (Linnaeus, 1758)
Xylota sylvorum (Linnaeus, 1758)

Tabanidae (Bögölyök)

Közepes vagy nagyméretű legyek. A legtöbb faj nőtényének a tojások érleléséhez szüksége van vérre, ezért nagyobb emlősállatok vérével táplálkoznak, de az embert is gyakran megtámadják, szúrásuk fájdalmas. Ennek következtében mind egészségügyi, mind gazdasági jelentőségük nagy. Néhány faj nőténye jelenlegi ismereteink szerint nem él vérrel, hanem a hímekhez hasonlóan növényi nedvekkel, és nektárral, mézszarmattal táplálkozik. Lárvaik vízben vagy nedves talajban fejlődnek, többnyire ragadozók. Közepes nagyságú légycsalád, az ismert hazai fajok száma kerekén 60-ra tehető (MAJER 1987). A porvai vizsgálati terület kedvez a lárvaik fejlődésének, és az állattartás miatt a nőtények táplálkozásának is. Ezért a fauna gazdagnak mondható. A Biodiverzitás Nap keretében gyűjtött 14 fajból a viszonylag ritkább *Silvius alpinus* emelhető ki. A nagy testű *Therioptectes gigas* azért érdemel említést, mert az 1970-es és 1980-as években még viszonylag gyakori volt, de az utóbbi évtizedekben csak nagyon ritkán kerül elő.

Atylotus rusticus (Linné, 1767)
Chrysops caecutiens (Linnaeus, 1758)

(6. kép)

Chrysops viduatus (Fabricius, 1794)
Haematopota italica Meigen, 1804
Haematopota pluvialis (Linnaeus, 1758)
Hybomitra distinguenda (Verral, 1909)
Hybomitra lurida (Fallén, 1817)

Hybomitra solstitialis (Meigen, 1820)
Silvius alpinus (Scopoli, 1763)
Tabanus autumnalis Linnaeus, 1761
Tabanus bromius Linnaeus, 1758
Tabanus glaucopis Meigen, 1820
Tabanus spodopterus Meigen, 1820
Theriopectes gigas (Herbst, 1787)

6. kép: *Chrysops caecutiens* (Linnaeus, 1758)

Tachinidae (Fürkészlegyek)

Közepes és kisebb méretű kétszárnyúak. Kivétel nélkül erősen alkalmazkodott paraziták. Legtöbb fajuk a lepkehernyókat fertőzi meg, de vannak fürkészlegy parazitái a hártýás-szárnyúaknak, bogaraknak, poloskáknek, kabócáknek, lószúnyog lárváknek, sáskáknek, sőt fűlbemászóknak is. Elsősorban az erdő- és mezőgazdaságban nagy a jelentőségük. Nagy légycsalád, az ismert hazai fajok száma 425 (MIHÁLYI 1986). A Porvai-medence faunája is viszonylag gazdagnak nevezhető. A Biodiverzitás Nap alatt gyűjtött 74 faj jó eredménynek számít annak ellenére, hogy többnyire gyakori fürkészlegyek kerültek elő. Viszonylagos ritkasága miatt egyedül a *Thelaira nigripes* emelhető ki.

Acemya acuticornis (Meigen, 1824)
Actia crassicornis (Meigen, 1824)
Actia pilipennis (Fallén, 1810)
Aplomya confinis (Fallén, 1820)
Athrycia trepida (Meigen, 1824)
Bessa parallela (Meigen, 1824)

Blepharipa pratensis (Meigen, 1824)
Blepharipa schineri (Mesnil, 1939)
Blondelia nigripes (Fallén, 1810)
Bothria frontosa (Meigen, 1824)
Carcelia bombylans (Robineau-Desvoidy, 1830)
Ceromya bicolor (Meigen, 1824)

- Cistogaster globosa* (Fabricius, 1775)
Clemelis pullata (Meigen, 1824)
Clytiomya continua (Panzer, 1798)
Compsilura concinnata (Meigen, 1824)
Cylindromyia bicolor (Olivier, 1812)
Cylindromyia brassicaria (Fabricius, 1775)
Dexia rustica (Fabricius, 1775)
Dinera carinifrons (Fallén, 1817)
Dufouria chalybeata (Meigen, 1824)
Ectophasia oblonga (Robineau-Desvoidy, 1830)
Eliozeta helluo (Fabricius, 1805)
Elomya lateralis (Meigen, 1824)
Eriothrix rufomaculatus (De Geer, 1776)
Erycia fatua (Meigen, 1824)
Ethilla aemula (Meigen, 1824)
Exorista fasciata (Fallén, 1820)
Exorista larvarum (Linnaeus, 1758)
Exorista rustica (Fallén, 1810)
Gonia capitata (De Geer, 1776)
Gonia ornata Meigen, 1826
Gonia picea (Robineau-Desvoidy, 1830)
Gymnochaeta viridis (Fallén, 1810)
Gymnosoma nudifrons Herting, 1966
Gymnosoma rotundata (Linnaeus, 1758)
Hemyda vittata (Meigen, 1824)
Linnaemya frater (Rondani, 1859)
Linnaemya media Zimin, 1954
Loewia phaeoptera (Meigen, 1824)
Lypha dubia (Fallén, 1810)
Macquartia tenebricosa (Meigen, 1824)
Masicera pavoniae (Robineau-Desvoidy, 1830)
Medina melania (Meigen, 1824)
Meigenia dorsalis (Meigen, 1824)
Neaera laticornis (Meigen, 1824)
Nemorilla maculosa (Meigen, 1824)
Pales pavidata (Meigen, 1824)
Parasetigena silvestris (Robineau-Desvoidy, 1863)
Peribaea tibialis (Robineau-Desvoidy, 1851)
Phania funesta (Meigen, 1824)
Phasia barbifrons (Girschner, 1887)
Phasia pusilla Meigen, 1824
Phebellia nigripalpis (Robineau-Desvoidy, 1847)
Phorocera obscura (Fallén, 1810)
Phryxe nemea (Meigen, 1824)
Phryxe vulgaris (Fallén, 1810)
Picconia incurva (Zetterstedt, 1844)
Platymyia fimbriata (Meigen, 1824)
Ramonda prunaria (Rondani, 1861)
Siphona geniculata (De Geer, 1776)
Siphona hungarica Andersen, 1984
Siphona maculata Staeger in Zetterstedt, 1849
Smidtia conspersa (Meigen, 1824)
Solieria fenestrata (Meigen, 1824)
Sturmia bella (Meigen, 1824)
Tachina fera (Linnaeus, 1761)
Tachina lurida (Fabricius, 1781)
Tachina magnicornis (Zetterstedt, 1844)
(7. k p)
Thelaira nigripes (Fabricius, 1794)
Voria ruralis (Fallén, 1810)
Zenillia libatrix (Panzer, 1798)
Zeuxia cinerea Meigen, 1826
Zophomyia temula (Scopoli, 1763)

7. kép: *Tachina magnicornis* (Zetterstedt, 1844)

Therevidae (Tőröslegyek)

Közepes nagyságú, morfológiailag leginkább a rablólegyekhez (Asilidae) hasonlító két-szárnyúak. Életmódjukat kevésbé ismerjük, a hazai fauna alapos feltárása sem történt még meg. Imágóik ragadozók, lárváik különböző helyeken (korhadó avarban, mohapárnában, talajban stb.) fejlődnek (TÓTH 1977). Kisebb család, az ismert hazai 31-ből 9 gyakoribb került faj került elő a porvai területen.

Acrosathe annulata (Fabricius, 1805)

Ammothereva laticornis (Loew, 1856)

Cliorismia ardea (Fabricius, 1794)

Thereva fulva (Meigen, 1804)

Thereva nobilitata (Fabricius, 1775)

Thereva plebeja (Linnaeus, 1758)

Thereva paraecox Egger, 1859

Thereva rustica Loew, 1840

Thereva valida Loew, 1847

Xylomyiidae (nincs magyar nevük)

Közepes nagyságú, karsú legyek, lárváik fakéreg alatt vagy a fa belsejében élnek. Kis család, Magyarországon csupán 3 faj előfordulásáról tudunk (MAJER 1977), a porvai gyűjtés során kettő került elő. Közülük a *Xylomyia maculata* ritka.

Solva marginata (Meigen, 1820)

Xylomyia maculata (Meigen, 1804)

Xylophagidae (nincs magyar nevük)

Részben fürkészdarazsakhoz hasonló karsú legyek. Imágóik rövid életűek, valószínűleg nem is táplálkoznak. Lárvaik korhadó fák kérge alatt élnek, faanyagot fogyasztanak, vagy különböző rovarok lárváival táplálkoznak (MAJER 1977). Magyarországon mindössze 3 faj előfordulásáról tudunk, érdekes, hogy Porván mindegyik előkerült. Közülük főleg a *Xylophagus cinctus* és a *Xylophagus compenditus* mondható ritkának.

Xylophagus ater Meigen, 1803
Xylophagus cinctus (De Geer, 1776)

Xylophagus compeditus Meigen, 1820

Köszönetnyilvánítás

A szerző e helyen is köszönetét fejezi ki Kovács Tibornak a Biodiverzitás Nap megszervezéséért, valamint a kutatómunkában való részvétel lehetőségéért.

Irodalom

- MAJER, J. (1977): Katonalegyek – Gömblegyek. Startiomiyidae – Acroceridae. – Fauna Hungariae, **129**: 1–75.
- MAJER, J. (1987): Bögölyök – Tabanidae. – Fauna Hungariae, **162**: 1–57.
- MIHÁLYI, F. & GÜLYÁS, M. (1963): Magyarország csípő szúnyogjai. Leírásuk, életmódjuk és az ellenük való védekezés. – Akadémiai Kiadó, Bp. 1–229.
- PAPP, L. (2001): Checklist of the Diptera of Hungary, Hungarian Natural History Museum, 550 pp.
- PECK, L. V. (1988): Family Syrphidae – In: SOÓS, Á. & PAPP, L. (eds.): Catalogue of Palaearctic Diptera **8**: 11–230.
- SACK, P. (1928–1932): Syrphidae – In: LINDNER, E. (ed.): Die Fliegen der paläarktischen Region, 4: 1–451 + 18 képtábla.
- STACKELBERG, A. A. (1970): Classification to the insects of the European part USSR, Syrphidae – Opređelitel po Faune USSR **5** (2): 11–96.
- TORP, E. (1994): Danmarks Svirrefluer (Diptera: Syrphidae). – Danmarks Dyreliv **6**: 1–490.
- TÓTH, S. (1977): Pöszörlegyek – Ablaklegyek. Bombyliidae – Scenopinidae – Fauna Hungariae, **127**: 1–87.
- TÓTH, S. (1986): Adatok a Bakony hegység fürkészlégy-faunájához (Diptera: Tachinidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis, **5**: 99–146.
- TÓTH, S. (1995): A Bakony hegység bögöly faunája (Diptera: Tabanidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis, **16**: 137–156.
- TÓTH, S. (1997): A Bakony-vidék pöszörlegy faunája (Diptera: Bombyliidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis, **16**: 137–156.
- TÓTH, S. (2001): A Bakonyvidék zengőlégy faunája (Diptera: Syrphidae) – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei, **25**: 1–448.
- TÓTH, S. (2004): Magyarország csípőszúnyog-faunája (Diptera: Culicidae) – Natura Somogyiensis **6**: 1–327.
- TÓTH, S. (2006): A Bakonyvidék csípőszúnyog-faunája (Diptera: Culicidae) – Acta Biologica Debrecina Oecologica Hungarica **15**: 1–243.
- TÓTH, S. (2007a): A Bakonyvidék fejleszlégy-faunája (Diptera: Conopidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis, **24**: 103–121.
- TÓTH, S. (2007b): Csípőszúnyog határozó I. (Lárvák) – Pannonia Füzetek **1**: 1–96.
- TÓTH, S. (2009): Adatok Gyűrűfű kétszárnyú (Diptera) faunájához a Biodiverzitás Napok gyűjtései alapján – Natura Somogyiensis **13**: 179–190.

Received March 29, 2010

Accepted May 12, 2010